

Járosy Dezső (1882-1932)

 zeneesztéta, organista, szaklapszerkesztő, zeneakadémiai tanár.

Járosy Dezső Csatádon született, ma Lenauheim. A szegedi piaristáknál tanul és egyben a König-Király Péter vezette városi zeneiskola zongora szakos hallgatója. Szülőfalujában már ekkor templomi zenei szolgálatot vállal, hallás után improvizál, orgonán játszik anélkül, hogy bármilyen módszeres képzésben részesült volna.

Tanulmányait a temesvári katolikus teológián folytatja. 1900-ban jelenik meg első egyházzenei dolgozata A gregorián korális orgonakísérete. 1904-ben végez a temesvári teológián, egy év múlva pappá szentelik. Budapesten tanul tovább a zeneakadémián, Hans Koessler növendéke. Alapos ismereteit a gregorián ének területén Seckau-ban szerzi, ahol a világhírű P. Vivell tanítványa.

1906-ban, Martin Novaček halálát követően kinevezik a temesvári székesegyház karnagyának. Szintén 1906-tól a temesvári teológia énektanára, beosztást kap a püspöki aulában. Majd 26 éves korában az Országos Cecília Egyesület igazgatója lesz, és rábízák a szervezet szaklapjának, a Katolikus Egyházi Zeneközlönynek (KEZ) a szerkesztését. Járosy Dezső egész életében tanít, mégis elsősorban a zenei életet élénken figyelő, folyamatokat szemlélő és alkotókat támogató szerkesztő. Az orgonaművészi fellépései mellett a szerkesztés az, ami hangsúlyosan végigvonul életén.

A zeneesztéta Járosy feladatának tekinti a zenei értékek nívós terjesztését, előadások sorát szenteli a zeneművészet nagyjainak, ezek nyomtatásban is megjelennek. Az első előadást (Grieg Edvárd zeneesztétikai méltatása, 1907) továbbiak követik: Wagner-előadás, később Chopin, Rimszkij-Korszakov, Liszt és mindeniket kis kötetben is megjelenteti.

1909-ben dr. Csernoch János püspök kinevezi a temesvári papnevelő intézet aligazgatójává, majd 1910-ben az egyházművészet tanárává. 1910-ben tanári kinevezést kap a budapesti zeneakadémiára, és 1914-ig idejét a magyar főváros és Temesvár között osztja meg. Közben Temesvárott újabb feladatokat vállal, mint a Zenekedvelő Egyesület énekkarának a karnagya koncertsorozatot indít el.

Zenei lapszerkesztőként az első jelentős feladatot a KEZ jelentette Járosy részére, mely menet közben, 1915-1918 között Egyházi Zeneközlöny címmel, 1921 februárjától ismét címet változtatva 1927-ig Egyházi Zeneművészet néven jelenik meg. Utolsó rövid sorozata a lapnak Musica ecclesiastica címmel jelent meg, szintén Járosy szerkesztésében, rövid ideig, 1929 január-április között. Járosynak egy másik merész vállalkozása a Zenei Szemle. 1916-ban indítja el, létének 12 éve alatt formai, tartalmi szempontból is sokat változik, de vállalkozásként párját ritkító, amennyiben a „zenét kedvelő, művelt közönséget” elsőként célozza meg a zenetudomány és a hangversenyélet köréből származó elemzésekkel, beszámolókkal, kritikákkal. Szerkesztői munkássága kiterjed még az 1922-ben alapított Banater Musikzeitung c. német nyelvű lapra, amelynek a neve később Musikalische Rundschau-ra változik.

Külön ki kell emelni Járosy zenekritikusi tevékenységét. A Temesvári Hírlap hasábjain közel húsz éven át a város és a térség zenei életének krónikása. Járosynak mintegy 3000 írása jelenik meg, az első csoportba tartoznak a Temesvári Hírlapban közölt zenekritikák, ugyanilyen fontosak a zenei szaklapokban, mindenekelőtt a Egyházi Zeneközlönyben és változataiban közölt rövidebb írások.

A munkásságát összegezõ Braun Dezsõ 26 kiadványt említ, ezek közül 10 egyházzenei munka, 16 világi zenei, zeneesztétikai téma feldolgozása. Legfontosabb munkái: A zeneesztétikai szép a zenetörténelemben (1908), Az Eucharistia zenéje (1910).

Járosynak az orgona iránti vonzódása rendkívüli, mind a KEZ-ben, mind a Zenei Szemlében külön rovatot szentel az orgonáknak. Összesen 88 orgonahangversenyt tart, ami önmagában is hatalmas teljesítmény.

Természetes módon kapcsolódott be kora Temesvárának helyi zenei életébe, vállalt egyesületi és mozgalmi vonalon kisebb-nagyobb feladatokat. Védnöke a Temesvári Dalkörnek, dísztagja a temesvári Magyar Dalárdának, vezetõségi tagja a Zenebarátok Társaságának. Kezdeményezõje és egyik vezetõje az Országos Magyar Organológiai Társaságnak. A temesvári Arany János Irodalmi Társaságnak elnöke majd díszelnöke.

Emlékét márványtábla idézi a temesvári Dóm karzatán.